

ОСНОВИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

ОСНОВИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ

*Методичні рекомендації з навчальної дисципліни для підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна
освіта*

**Житомир
Вид-во ЖДУ ім. І. Франка
2022**

УДК 811.161.2(072)

М 54

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Житомирського державного
університету імені Івана Франка
(протокол №10 від 24 червня 2022 р.)*

Рецензенти:

Іващенко А. І. – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри менеджменту, практичної психології та інклюзивної світи Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

Якимчук І.П. - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Тичина І.М. - кандидат психологічних наук, доцент, декан соціально-психологічного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка.

М54 Основи психодіагностики: метод. рек. з навч. дисц. / Уклад.: А. Весельська, Г. Кострікіна, Л. Котлова, Г. Хворова. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2022. 31 с.

Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Основи психодіагностики» укладено відповідно до освітньо-професійної програми Спеціальна освіта для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

У роботі представлено теми, визначені робочою програмою підготовки фахівців, які відповідають спеціальним компетентностям та програмним результатам навчання.

Методичні рекомендації складаються з таких структурних компонентів: пояснювальна записка, розподіл навчальних годин на змістові модулі, тем лекційного курсу дисципліни, матеріалів до практичних занять, а також до самостійної роботи студентів. Представлені завдання та вимоги до заліку, критерії оцінювання, список рекомендованої літератури.

УДК 811.161.2(072)

© Колектив авторів, 2022

© Житомирський державний університет
імені Івана Франка, 2022

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	5
Структура освітньої компоненти.....	7
Методичні рекомендації до організації самостійної роботи.....	8
Модуль 1. Основи психодіагностики: теорія та практика.....	10
Модульний контроль.....	24
Вимоги до заліку.....	26
Критерії оцінювання.....	28
Рекомендована література до курсу.....	30

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вивчення освітньої компоненти «Основи психодіагностики» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідає освітньо-професійній програмі Спеціальна освіта.

Предмет вивчення освітньої компоненти - основні принципи та інструменти, правила проведення психодіагностичного дослідження.

Передумови вивчення освітньої компоненти. Передумовами вивчення освітньої компоненти «Основи психодіагностики» є попередньо освоєння освітня компонента «Психологія».

Програма освітньої компоненти складається з таких модулів:

Модуль 1. Основи психодіагностики: теорія та практика.

Мета вивчення освітньої компоненти: набуття майбутніми фахівцями у сфері спеціальної освіти знань щодо основних принципів та інструментів психодіагностичного дослідження, а також формування навичок проведення психодіагностичного дослідження.

Основними завданнями вивчення освітньої компоненти «Основи психодіагностики» є:

- формування у здобувачів знань теоретичних основ побудови сучасних інструментів психодіагностики, організації та проведення психодіагностичної процедури;
- розвинути вміння підбирати психодіагностичні методики та інструменти у відповідності до цілей і завдань дослідження.

1.3 Компетентності і програмні результати навчання

Компетентності

Змістовно освітня компонента спрямована на формування здобувачами вищої освіти здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

Програмні результати навчання

РН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних

РН8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

РН 10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

РН18. Розробляти та демонструвати окремі елементи програми супроводу (педагогічного, медичного, психологічного, соціального) дітей різних нозологічних груп та їх батьків.

РН 19. Налагоджувати конструктивні стосунки із колегами в рамках роботи команди психолого-педагогічного супроводу

Структура освітньої компоненти

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Всього	У тому числі					У тому числі					
		Лекції	Практичні/Се	Лабораторні заняття	Самостійна	Індивідуальні заняття	Всього	Лекції	Практичні/Се	Лабораторні заняття	Самостійна	Індивідуальні заняття
Модуль І. Основи психодіагностики: теорія і практика.												
Тема 1. Витоки та історія розвитку психодіагностики.	12	1	2	-	9	-	14	-	-	-	14	-
Тема 2. Методичні та етичні аспекти психодіагностики.	13	1	2	-	10	-	15	2	-	-	13	-
Тема 3. Методи психодіагностики.	16	2	4	-	10	-	15	-	2	-	13	-
Тема 4. Психодіагностика пізнавального розвитку дітей дошкільного віку.	16	2	4	-	10	-	17	2	2	-	13	-
Тема 5. Процедура діагностики пам'яті, уваги, мислення.	18	2	6	-	10	-	15	-	2	-	13	-
Тема 6. Психодіагностика емоційно-вольового й особистісного розвитку дітей дошкільного віку.	20	2	8	-	10	-	15	-	2	-	13	-
Тема 7. Психодіагностика готовності дитини до школи.	10		4	-	6	-	14	-	-	-	14	-
Разом за модулем 1	105	10	30	-	65		105	4	8	-	93	-
Усього годин	105	10	30	-	65	-	105	4	8	-	93	-

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота є невід'ємною складовою вивчення навчальної дисципліни. Вона здійснюється за такими напрямками:

- підготовка теоретичних питань до практичних занять;
- виконання завдань для самостійної роботи;
- конспектування першоджерел;
- підготовка рефератів;
- виконання індивідуальних (професійно-орієнтованих) завдань;
- підготовка до підсумкових модульних робіт;
- підготовка до заліку.

Підготовка теоретичних питань до практичних занять передбачає опрацювання питань теми практичного заняття. Ці питання могли як розглядати під час лекції, так і виноситися на самостійне опрацювання.

Алгоритм підготовки.

- Визначте питання для підготовки (Ви маєте розглянути усі питання, зазначені у плані практичного заняття).

- Візьміть у бібліотеці університету (читальному залі або на кафедрі) джерела, зазначені у списку основної літератури до заняття. При підборі літератури Ви можете користуватися бібліотечними каталогами (алфавітним, предметним або систематичним).

- Визначте розділи (теми або параграфи), у яких розкрито питання практичного заняття.

- Прочитайте ці розділи.

- Складіть план (простий або складний) відповіді на кожне питання.

- Визначте основні поняття, які Ви повинні засвоїти.

- Проаналізуйте, як опрацьований матеріал пов'язаний з іншими питаннями теми.

- Для кращого засвоєння та запам'ятовування матеріалу складіть короткий конспект, схеми, таблиці або графіки по прочитаному матеріалу.

- Визначте проблеми в опрацьованому матеріалі, які Ви недостатньо зрозуміли. З цими питаннями Ви можете звернутися на консультації до викладача.

- Перевірте, як Ви засвоїли опрацьоване питання. Ви можете це зробити, відповівши на тестові питання до теми або розв'язавши практичні завдання.

Конспектування першоджерел передбачає поглиблений розгляд окремих питань теми. Для конспектування можуть пропонуватися статті з фахових журналів, розділи монографій або підручників.

Алгоритм підготовки.

- Прочитайте запропоноване першоджерело.
- Правильно оформіть бібліографію першоджерела (автор, назва, вихідні дані).
- Складіть план (простий або складний).
- Для кожного пункту плану виділіть основні положення проблеми, яка висвітлюється у першоджерелі.
- Представте прочитаний текст у вигляді тез або анотації, використовуючи, при потребі, схеми, таблиці, графіки тощо.
- Для самоперевірки перекажіть статтю, використовуючи власний конспект.

Підготовка до заліку має на меті узагальнення та систематизацію знань з дисципліни у цілому.

Алгоритм виконання

- Ознайомтеся з переліком питань до заліку.
- Підберіть підручники, інструктивно-методичні матеріали або іншу довідкову літературу, необхідну для підготовки (її перелік Ви можете знайти в робочій програмі або інструктивно-методичних матеріалах).
- Перегляньте зміст кожного питання, користуючись власними конспектами або підручниками.
- Визначте рівень знань з кожного питання.
- Визначте питання, які потребують ретельнішої підготовки (опрацювання додаткової літератури, складання конспектів, схем, виконання окремих завдань тощо). З цією метою зверніться до алгоритму підготовки теоретичних питань до практичних занять та виконання завдань до лабораторних занять.
- Для самоперевірки перекажіть теоретичні питання або виконайте практичне завдання.

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

Тема 1-2. ВИТОКИ ТА ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ПСИХОДІАГНОСТИКИ. МЕТОДИЧНІ ТА ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ.

Мета: ознайомити студентів з поняттям та предметом психодіагностики, основними етапами проведення психодіагностичного дослідження, характеристикою психодіагностичного методу.

Професійна спрямованість: психодіагностичний метод є одним з основних методів психологічного дослідження.

План:

1. Предмет та структура психодіагностики.
2. Психодіагностичний метод та діагностичні підходи.
3. Характеристика тесту як основного інструменту психодіагностики.
4. Основні етапи психодіагностичного процесу.

Основні поняття	<i>діагноз психологічний, етичні норми психодіагностики, клінічна психодіагностика, освітня психодіагностика, професійна психодіагностика, психологічна діагностика, психологічна оцінка, психологічне тестування, психодіагностичне обстеження, психодіагностичні ситуації, психодіагностичний метод, об'єктивний та суб'єктивний підхід</i>
------------------------	---

Література

Основна література

1. Грінцова О.М., Терещенко Л.А. Дитяча психодіагностика: навчально-методичний посібник. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2015. – 227 с.
2. Гузенко В.А. Психологічна діагностика : навчально-методичний посібник / В.А. Гузенко, Ю.В. Тудорцева ; Міністерство освіти і науки країни, Одеський національний політехнічний університет. – Одеса : Вадим Вікторович Букаєв, 2016. – 267 с.
3. Зубрицька-Макота І.В. Психодіагностика : навч.-метод. посібник / І.В. Зубрицька-Макота. – Львів : СПОЛОМ, 2015. – 346 с.
4. Павелків Р., Цигипало О. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 296 с.
5. Терлецька Л.Г. Вікова психологія і психодіагностика : підручник / Л.Г Терлецька – К. : Видавничий дім «Слово», 2016. – 608 с.
6. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник / Ю.М. Чала, А.М. Шахрайчук. - Харків: НТУ «ХП», 2018. - 246 с.

Тема 3. МЕТОДИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ

Мета: ознайомити студентів із основними методами психодіагностики.

Професійна спрямованість: уміння використовувати основні методи психодіагностики

План:

1. Основні підходи до класифікації психодіагностичних методів.

2. Характеристика окремих психодіагностичних методів.
3. Загальні проблеми використання окремих психодіагностичних методів.
4. Основні вимоги до психодіагностичних методів.

Основні поняття	<i>валідизації критерії, валідність, валідність диференційна, валідність емпірична, валідність змістовна, валідність інкрементна, валідність конкурентна, валідність конструктна, валідність критеріальна, валідність очевидна, валідність поточна, валідність прогностична, інструкція, оцінки первинні, оцінки шкальні, надійності коефіцієнти, надійність, надійність паралельних форм, надійність ретестова, надійність частин тесту, нормальний розподіл, репрезентативність, стандартизація.</i>
----------------------------	--

Література

Основна література

1. Грінцова О.М., Терещенко Л.А. Дитяча психодіагностика: навчально-методичний посібник. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2015. – 227 с.
2. Гузенко В.А. Психологічна діагностика : навчально-методичний посібник / В.А. Гузенко, Ю.В. Тудорцева ; Міністерство освіти і науки країни, Одеський національний політехнічний університет. – Одеса : Вадим Вікторович Букаєв, 2016. – 267 с.
3. Зубрицька-Макота І.В. Психодіагностика : навч.-метод. посібник / І.В. Зубрицька-Макота. – Львів : СПОЛОМ, 2015. – 346 с.
4. Павелків Р., Цигипало О. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 296 с.
5. Терлецька Л.Г. Вікова психологія і психодіагностика : підручник / Л.Г Терлецька – К. : Видавничий дім «Слово», 2016. – 608 с.
6. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник / Ю.М. Чала, А.М. Шахрайчук. - Харків: НТУ «ХП», 2018. - 246 с.

ТЕМА 4-5. ПСИХОДІАГНОСТИКА ПІЗНАВАЛЬНОГО РОЗВИТКУ. ПРОЦЕДУРА ДІАГНОСТИКИ ПАМ'ЯТІ, УВАГИ, МИСЛЕННЯ.

Мета: ознайомити студентів з методами діагностики пізнавального розвитку

Професійна спрямованість: ознайомлення зі специфікою застосування методів діагностики пізнавальної сфери.

План:

1. Загальна характеристика методів діагностики пізнавальних здібностей.
2. Методи діагностики перцептивних особливостей.
3. Методи діагностики уваги.
4. Процедура діагностики мнемічних особливостей.
5. Методи діагностики мислення та інтелекту.
6. Особливості тестів інтелекту як методу дослідження.

Основні поняття	<i>«Коректурна проба Бурдна», «Рахунок по Крепеліну», «Таблиці Шульте», тест вербального мислення Керна-Йірсека Біне-Сімона розумового розвитку шкала, Векслера інтелекту вимірювання шкали, інтелект, інтелекту коефіцієнт, IQ-показник стандартний, культурно-вільний інтелекта тест, Равена прогресивні матриці, Станфорд-Біне розумового розвитку шкала, тести інтелекту, тести інтелекту емоційного, тести інтелекту соціального</i>
------------------------	---

Література

Основна література

1. Грінцова О.М., Терещенко Л.А. Дитяча психодіагностика: навчально-методичний посібник. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2015. – 227 с.
2. Гузенко В.А. Психологічна діагностика : навчально-методичний посібник / В.А. Гузенко, Ю.В. Тудорцева ; Міністерство освіти і науки країни, Одеський національний політехнічний університет. – Одеса : Вадим Вікторович Букаєв, 2016. – 267 с.
3. Зубрицька-Макота І.В. Психодіагностика : навч.-метод. посібник / І.В. Зубрицька-Макота. – Львів : СПОЛОМ, 2015. – 346 с.
4. Павелків Р., Цигипало О. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 296 с.
5. Терлецька Л.Г. Вікова психологія і психодіагностика : підручник / Л.Г Терлецька – К. : Видавничий дім «Слово», 2016. – 608 с.
6. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник / Ю.М. Чала, А.М. Шахрайчук. - Харків: НТУ «ХП», 2018. - 246 с.

Тема 6. ПСИХОДІАГНОСТИКА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВОГО Й ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ.

Мета: ознайомити студентів з особливостями психодіагностики емоційно-вольового та особистісного розвитку.

Професійна спрямованість: розвиток вмінь проводити психодіагностичне дослідження емоційно-вольового та особистісного розвитку.

План:

1. Загальна характеристика психодіагностичних методів емоційно-вольової сфери.
2. Загальна характеристика особистісних опитувальників.
3. Типологічні особистісні опитувальники та їх теоретична основа:
 - особистісні опитувальники Г.Ю. Айзенка;
 - опитувальник Х. Шмішека для діагностики типів акцентуацій характеру та темпераменту.
4. Поняття про проєктивний метод.
5. Особливості використання проєктивних методик.

Основні поняття	<i>Айзенка особистісні опитувальники, акцентуація, великої п'ятірки локатор, опитувальники особистісні, опитувальники рис особистості, опитувальники типів, MMPI, „Шістнадцять особистісних факторів” опитувальник, Шмішека опитувальник.</i>
------------------------	---

Література

Основна література

1. Гріньова О.М., Терещенко Л.А. Дитяча психодіагностика: навчально-методичний посібник. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2015. – 227 с.
2. Гузенко В.А. Психологічна діагностика : навчально-методичний посібник / В.А. Гузенко, Ю.В. Тудорцева ; Міністерство освіти і науки країни, Одеський національний політехнічний університет. – Одеса : Вадим Вікторович Букаєв, 2016. – 267 с.
3. Зубрицька-Макота І.В. Психодіагностика : навч.-метод. посібник / І.В. Зубрицька-Макота. – Львів :СПОЛОМ, 2015. – 346 с.
4. Павелків Р., Цигипало О.Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 296 с.
5. Терлецька Л.Г. Вікова психологія і психодіагностика : підручник / Л.Г Терлецька – К. : Видавничий дім «Слово», 2016. – 608 с.
6. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М.Психодіагностика: навчальний посібник / Ю.М.Чала , А.М. Шахрайчук. - Харків: НТУ «ХП», 2018. - 246 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1-2

Тема 2. ВИТОКИ ТА ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ПСИХОДІАГНОСТИКИ. МЕТОДИЧНІ ТА ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ.

Мета: ознайомити студентів з основними психодіагностичними категоріями.

Професійна спрямованість: навчити студентів планувати основні етапи психодіагностичного дослідження.

План:

1. Передісторія психодіагностики.
2. Формування психодіагностики як науки. Психологічне тестування.
3. Зв'язок психодіагностики з іншими науками.
4. Види діагностичних ситуацій.
5. Психологічний діагноз.
6. Діагностика рис особистості та «вимірювана індивідуальність».
7. Етап збору даних у психодіагностичному дослідженні.
8. Етап переробки та інтерпретації даних.
9. Етап прийняття рішення.
10. Етичні аспекти психодіагностичного дослідження.

Основні поняття	<i>адаптація тесту, діагноз психологічний, етичні норми психодіагностики, клінічна психодіагностика, норми тестові, об'єктивні тести, об'єктивний підхід, область застосування тесту, освітня психодіагностика, проєктивний підхід, професійна психодіагностика, психологічна діагностика, психологічна оцінка, психологічне тестування, психодіагностичне обстеження, психодіагностичні ситуації, психодіагностичний метод, суб'єктивний підхід, тест, тести апаратурні, тести бланкові, тести вербальні, тести групові, тести комп'ютерні, тести комп'ютеризовані, тести практичні, тести результативності, тести швидкості</i>
------------------------	---

Реферат

Основні області використання тестів // Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование.- СПб.: Питер, 2001.- С. 516-582.
Етичні та соціальні аспекти тестування // Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование.- СПб.: Питер, 2001.- С. 583-601.

Література

Основна література

1. Галян І.М. Психодіагностика: навч. посіб. / І.М. Галян. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
2. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. М.С. Корольчука. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2007. – 400 с.
3. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-е видання. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 464 с.

Додаткова література

1. Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование.- СПб.: Питер, 2001.- 688 с.
2. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике. – СПб.: Издательство «Питер», 2007. – 688 с.
3. Бурлачук Л. Психодиагностика. – СПб.: Питер, 2002. – 352 с. (с. 99-149)

Інформаційні ресурси: комплекс тестових завдань (діагностичні тестові методики тощо).

Контрольні питання і завдання:

1. Проаналізуйте основні підходи до розуміння психодіагностики, які склалися у зарубіжній психології.
2. Охарактеризуйте поняття та рівні психологічного діагнозу.
3. Проаналізуйте основні етапи проведення психодіагностичного дослідження.
4. Охарактеризуйте основні етичні проблеми, які мають місце при проведенні психодіагностичного дослідження.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3-4 Тема 3. МЕТОДИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ.

Мета: ознайомити студентів з основними психометричними характеристиками психодіагностичних методик.

Професійна спрямованість: сформувати вміння конструювати психодіагностичні тести.

План:

Характеристика окремих психодіагностичних методів. Основні вимоги до психодіагностичних методів. Загальні проблеми використання окремих психодіагностичних методів.

1. Класифікація психодіагностичних методів.
2. Характеристика окремих психодіагностичних методів.
3. Основні вимоги до психодіагностичних методів.
4. Надійність та її види.
5. Типи валідності методики.
6. Стандартизація тестів. Процедури центрування та нормування. Оцінки первинні та оцінки шкальні. Види шкальних оцінок.

7. Загальні проблеми використання окремих психодіагностичних методів.

Основні поняття	валідизації критерії, валідність, валідність диференційна, валідність емпірична, валідність змістовна, валідність інкрементна, валідність конкурентна, валідність конструктна, валідність критеріальна, валідність очевидна, валідність поточна, валідність прогностична, інструкція, оцінки первинні, оцінки шкальні, надійності коефіцієнти, надійність, надійність паралельних форм, надійність ретестова, надійність частин тесту, нормальний розподіл, репрезентативність, стандартизація.
------------------------	---

Література

Основна література

1. Галян І.М. Психодіагностика: навч. посіб. / І.М. Галян. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
2. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. М.С. Корольчука. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2007. – 400 с.
3. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-е видання. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 464 с.
4. Морозов С.М. Засоби контролю діагностичних якостей психологічних тестів: Навч. посібник. – К.: ІСДО, 1994. – 68 с.

Додаткова література

1. Анастازی А., Урбина С. Психологическое тестирование.- СПб.: Питер, 2001.- 688 с.
2. Психологическая диагностика /Под ред. Акимовой М.К., Гуревича К.М. – СПб.: Питер, 2005. – 652 с.

Інформаційні ресурси: комплекс тестових завдань (діагностичні тестові методики тощо).

Контрольні питання і завдання:

1. Опишіть основні етапи конструювання тесту.
2. Охарактеризуйте поняття надійності та зазначте основні методи її визначення.
3. Охарактеризуйте поняття валідності.
4. Вкажіть основні методи стандартизації тестових результатів.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №5-6

Тема 4. ПСИХОДІАГНОСТИКА ПІЗНАВАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.

Мета: ознайомити студентів з методами діагностики пізнавального розвитку

Професійна спрямованість: ознайомлення зі специфікою застосування методів діагностики пізнавальної сфери.

План:

1. Процедура діагностики перцептивних особливостей.
2. Методи діагностики особливостей сприйняття. Характеристика окремих методик діагностики сприйняття.
3. Процедура діагностики уваги. Методи діагностики уваги. Методики оцінки особливостей уваги.
4. Процедура діагностики мнемічних особливостей. Методи діагностики пам'яті. Характеристика окремих методик діагностики пам'яті.
5. Процедура діагностики мисленнєвих особливостей. Методи діагностики мислення. Характеристика окремих методик діагностики мислення.

Основні поняття	<i>графологія, критеріально-орієнтоване тестування, «розумовий тест», педологія, проєктивні методики, психотехніка, тести елементарних психічних функцій, тести особистості</i>
----------------------------	---

Біографічна довідка	<i>Анастасі А., Біне А., Блейхер В.М., Бурлачук Л.Ф., Виготський Л.С., Вудвортс Р.С., Вундт В., Гальтон Ф., Крепелін Е., Кеттел Дж., Лічко А.Є., Пірсон К., Роршах Г., Россолімо Г.І., Сімон Т., Спірмен Ч.Е.</i>
--------------------------------	---

Література

Основна література

1. Галян І.М. Психодіагностика: навч. посіб. / І.М. Галян. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
2. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. М.С. Корольчука. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2007. – 400 с.
3. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-е видання. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 464 с.

Додаткова література

1. Анастасі А., Урбина С. Психологическое тестирование.- СПб.: Питер, 2001.- 688 с. (с. 48-63)
2. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике. – СПб.: Издательство «Питер», 2007. – 688 с.
3. Бурлачук Л. Психодиагностика. – СПб.: Питер, 2002. – 352 с. (с. 8-98)
4. Психологическая диагностика /Под ред. Акимовой М.К., Гуревича К.М. – СПб.: Питер, 2005. – 652 с.

Інформаційні ресурси: комплекс тестових завдань у СУНП «ДЕКАНАТ» (діагностичні тестові методики тощо).

Контрольні питання і завдання:

5. Які психологічні дослідження стали передумовою для появи психодіагностичних досліджень.
6. Охарактеризуйте значення роботи А.Біне-Т.Сімона для розвитку тестів інтелекту.
7. Охарактеризуйте значення роботи Г.Роршаха у становленні психодіагностики.
8. Які події негативно вплинули на розвиток психодіагностики у СРСР.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №7-9

ТЕМА 5. ПСИХОДІАГНОСТИКА ПІЗНАВАЛЬНОГО РОЗВИТКУ. ПРОЦЕДУРА ДІАГНОСТИКИ ПАМ'ЯТІ, УВАГИ, МИСЛЕННЯ.

Мета: ознайомити студентів з методами діагностики розвитку пізнавальної сфери.

Професійна спрямованість: ознайомлення зі специфікою застосування методів діагностики пізнавальної сфери.

План:

1. Методики діагностики пам'яті.
2. Методики оцінки особливостей уваги: методика «Коректурна проба Бурдона», методика Мюнстенберга, методика «Таблиці Шульте», методика «Рахунок за Крепеліном».
3. Характеристика окремих методик діагностики мислення: методика «Виключення зайвого», методика «Складні аналогії», методика «Класифікація понять», методика «Послідовність подій».
4. Характеристика окремих методик діагностики сприймання: методика «Компаси», методика «Шкали приладів», методика «Кільця Ландольта».
5. Методи діагностики мислення та інтелекту. Тест інтелекту Д.Векслера.

Література

Основна література

1. Галян І.М. Психодіагностика: навч. посіб. / І.М. Галян. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
2. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. М.С. Корольчука. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2007. – 400 с.
3. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-е видання. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 464 с.

Додаткова література

1. Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование.- СПб.: Питер, 2001.- 688 с. (с. 48-63)
2. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике. – СПб.: Издательство «Питер», 2007. – 688 с.
3. Бурлачук Л. Психодиагностика. – СПб.: Питер, 2002. – 352 с. (с. 8-98)
4. Психологическая диагностика /Под ред. Акимовой М.К., Гуревича К.М. – СПб.: Питер, 2005. – 652 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №10-13

Тема 6. ПСИХОДІАГНОСТИКА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВОГО Й ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.

Мета: ознайомити студентів з особливостями психодіагностики емоційно-вольового та особистісного розвитку.

Професійна спрямованість: розвиток вмінь проводити психодіагностичне дослідження емоційно-вольового та особистісного розвитку.

План:

1. Методи діагностики емоційної сфери. Шкала диференціальних емоцій (К. Ізард).
2. Шкала оцінки значимості емоцій «Емоційна спрямованість» (Б. І. Додонов).
3. Вивчення емоційної пам'яті.
4. Бесіда з батьками (для визначення особливостей емоційної сфери дитини).
5. Бесіда з дитиною (для визначення її самопочуття).
6. Методика «Мій настрій у кольорі» (для виявлення емоційного стану).
7. Методи діагностики вольової сфери. Методика «Хто я?», «Портрет щастя», «Який я?».
8. Типологічні особистісні опитувальники та їх теоретична основа: особистісні опитувальники Г.Ю. Айзенка; опитувальник Х. Шмішека для діагностики типів акцентуацій характеру та темпераменту.
9. Поняття про проєктивний метод.
10. Особливості використання проєктивних методик.

Література

Основна література

1. Галян І.М. Психодіагностика: навч. посіб. / І.М. Галян. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.

2. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. М.С. Корольчука. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2007. – 400 с.
3. Павелків Р. В. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу [текст] : навч. посіб. / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 296 с.
4. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-е видання. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 464 с.

Додаткова література

1. Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование.- СПб.: Питер, 2001.- 688 с. (с. 48-63)
2. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике. – СПб.: Издательство «Питер», 2007. – 688 с.
3. Бурлачук Л. Психодиагностика. – СПб.: Питер, 2002. – 352 с. (с. 8-98)
4. Психологическая диагностика /Под ред. Акимовой М.К., Гуревича К.М. – СПб.: Питер, 2005. – 652 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №14-15

Тема 7. ПСИХОДІАГНОСТИКА ГОТОВНОСТІ ДИТИНИ ДО ШКОЛИ

Мета: ознайомити студентів з методами діагностики готовності до школи.

Професійна спрямованість: навчити студентів використовувати методики психодіагностики готовності до школи.

План:

1. Поняття готовності дитини до школи. Структура та компонентний склад.
2. Методики діагностики готовності дитини до школи:
 - орієнтовний тест діагностики шкільної готовності Керна-Йірасика;
 - зорово-графічний гештальт-тест Бендера;
 - тест «Малюнок людини»;
 - методика діагностики довільної сфери готовності до школи «Будиночок» (Гуткіна А.І.);
 - опитувальник мотиваційної готовності до школи (Марцинковська Т.Д.);
 - Філіпінський тест морфологічної готовності до школи.

Література

Основна література

1. Гільбух Ю.З. Темперамент і пізнавальні здібності школяра: психолгія, діагностика, педагогіка: Пер. з укр. – Перероб. і доп. - Київ: Ін-т психології АПН України, 1993. – 272 с.

2. Головань Н.О. Ми готові до школи? – К-д.: Державне центральноУкраїнське видавництво. – 1993. – 72 с.
3. Готовність дитини до навчання / Упоряд. С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. - К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.
4. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. М.С. Корольчука. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2007. – 400 с.
5. Павелків Р. В. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу [текст] : навч. посіб. / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 296 с.
6. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-е видання. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 464 с.
7. Стадненко Н.М., Ілляшенко Т.Д., Обухівська А.Г. Методика діагностики готовності до навчання у школі дітей шестирічного віку. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2001. – 20 с.: + Картки (11 с.)

Додаткова література

1. Галян І.М. Психодіагностика: навч. посіб. / І.М. Галян. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
2. Гуткина Н.И. Психологическая готовность к школе. 4-е изд., перераб. И доп. – СПб.: Питер, 2004.-208 с.: ил. – (Серия «Учебное пособие»).
3. Малятко. Програма виховання дітей дошкільного віку. Видання друге, доопрацьоване і доповнене. Київ – 1999. –Літературний редактор К.М. Лашко.
4. Я хочу, я можу, я буду добре вчитись / Упорядник Т.Гончаренко. – К.: Редакції Загально педагогічних газет, 2003.- 128 с. – (Бібліотека “Шкільного світу”)

ЗАВДАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ МОДУЛЬНОЇ РОБОТИ 1

I. Тестові завдання. Максимальна кількість балів – 20.

II. Теоретичні завдання (оцінюються від 0 до 30 балів).

Максимальна кількість балів – 30.

1. Предмет та структура психодіагностики.
2. Психодіагностичний метод та діагностичні підходи.
3. Характеристика тесту як основного інструменту психодіагностики.
4. Основні етапи психодіагностичного процесу.
5. Основні підходи до класифікації психодіагностичних методів.
6. Характеристика окремих психодіагностичних методів.
7. Загальні проблеми використання окремих психодіагностичних методів.
8. Основні вимоги до психодіагностичних методів.
9. Загальна характеристика методів діагностики пізнавальних здібностей.
10. Методи діагностики перцептивних особливостей.
11. Методи діагностики уваги.
12. Процедура діагностики мнемічних особливостей.
13. Методи діагностики мислення та інтелекту.
14. Особливості тестів інтелекту як методу дослідження.
15. Загальна характеристика психодіагностичних методів емоційно-вольової сфери.
16. Загальна характеристика особистісних опитувальників.
17. Особистісні опитувальники Г.Ю. Айзенка.
18. Опитувальник Х. Шмішека для діагностики типів акцентуацій характеру та темпераменту.
19. Поняття про проективний метод.
20. Особливості використання проективних методик.
21. Поняття готовності дитини до школи. Структура готовності та компонентний склад.
22. Методики діагностики готовності дитини до школи.

III. Професійно-орієнтоване завдання (оцінюються від 0 до 50 балів).

Максимальна кількість балів – 50.

Уявіть, що до Вас звернулися з таким проханням:

1. *«Можеш дати мені бланки тесту Векслера або щось по готовності дитини до школи? Мій племінник наступного тижня іде до школи і буде проходити обстеження. Мені хотілося б трішки позайматися з ним, щоб той зміг пройти».*
2. *Якою буде Ваша реакція на це прохання? Чи припустимим є непрофесійне або некоректне використання психологічної методики? Відповідь обґрунтуйте. Зазначте, які етичні принципи могли бути порушені.*
 - а. *Уявіть, що до Вас звернулися з таким проханням:*
3. *«Вчора ввечері я відповів на питання інтелектуального тесту, опублікованого у журналі «Полезные советы» і одержав IQ рівне 80. Я думаю, що психологічні тести безглузді.»*

4. Якою буде Ваша реакція на це прохання? Чи припустимим є непрофесійне або некоректне використання психологічної методики? Відповідь обґрунтуйте. Зазначте, які етичні принципи могли бути порушені.
- а. Уявіть, що до Вас звернулися з таким проханням:
5. *«У нашій школі немає психолога, тому вчитель фізкультури, який цікавиться психодіагностикою, проводить факультативні заняття для старшокласників. Йому потрібні методики та ключі , щоб заняття набули практичного характеру»*
6. Якою буде Ваша реакція на це прохання? Чи припустимим є непрофесійне або некоректне використання психологічної методики? Відповідь обґрунтуйте. Зазначте, які етичні принципи могли бути порушені.
7. Наведіть приклад профілю акцентуацій характеру та темпераменту особистості (за результатами дослідження за опитувальником Г. Шмішека). Дайте психологічну характеристику досліджуваного. Визначте напрямки консультативної роботи.
8. Наведіть результати дослідження за особистісним опитувальником Айзенка. Дайте психологічну характеристику досліджуваного. Визначте напрямки консультативної роботи.
9. Наведіть приклад профілю особистості (за результатами дослідження за методикою «Незакінчені речення»). Проаналізуйте результати дослідження. Визначте напрямки консультативної роботи.
10. Наведіть результати дослідження за методикою „Малюнок сім'ї”. Проінтерпретуйте одержані результати за Г.Т. Хоментаскасом, визначте напрямки консультативної роботи.
11. Наведіть результати дослідження за методикою „Малюнок сім'ї”. Проінтерпретуйте одержані результати за Л. Корманом, визначте напрямки консультативної роботи.
12. Наведіть результати дослідження за методикою “Кінетичний малюнок сім'ї” Р.Бернса. Проінтерпретуйте одержані результати, визначте напрямки консультативної роботи.

ВИМОГИ ДО ЗАЛІКУ

- Володіння теоретичним матеріалом з тем курсу.
- Зараховано усі звіти за практичні заняття, передбачені інструктивно-методичними матеріалами.

I. Тестове завдання.

Приклад тестового завдання:

Оберіть один із запропонованих варіантів відповіді

Термін «психодіагностика» запропонував:

- а) Ф. Гальтон;
- б) Г. Роршах;
- с) В. Вундт.

II. Теоретичне питання.

III. Практичне (професійно-орієнтоване) завдання (звіт за лабораторне заняття).

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

Теоретичні питання

1. Предмет та структура психодіагностики.
2. Психодіагностичний метод та діагностичні підходи.
3. Характеристика тесту як основного інструменту психодіагностики.
4. Основні етапи психодіагностичного процесу.
5. Основні підходи до класифікації психодіагностичних методів.
6. Характеристика окремих психодіагностичних методів.
7. Загальні проблеми використання окремих психодіагностичних методів.
8. Основні вимоги до психодіагностичних методів.
9. Загальна характеристика методів діагностики пізнавальних здібностей.
10. Методи діагностики перцептивних особливостей.
11. Методи діагностики уваги.
12. Процедура діагностики мнемічних особливостей.
13. Методи діагностики мислення та інтелекту.
14. Особливості тестів інтелекту як методу дослідження.
15. Загальна характеристика психодіагностичних методів емоційно-вольової сфери.
16. Загальна характеристика особистісних опитувальників.
17. Особистісні опитувальники Г.Ю. Айзенка.
18. Опитувальник Х. Шмішека для діагностики типів акцентуацій характеру та темпераменту.
19. Поняття про проєктивний метод.
20. Особливості використання проєктивних методик.
21. Поняття готовності дитини до школи. Структура готовності та компонентний склад.
22. Методики діагностики готовності дитини до школи.

Практичні (професійно-орієнтовані) завдання

1. Наведіть приклад профілю інтелекту (за результатами дослідження за дитячим варіантом тесту Векслера). Охарактеризуйте успішність виконання вербальних та невербальних субтестів. Визначте напрямки корекційної роботи.
2. Наведіть приклад профілю акцентуацій характеру та темпераменту особистості (за результатами дослідження за опитувальником Г. Шмішека). Дайте психологічну характеристику досліджуваного. Визначте напрямки консультативної роботи.
3. Наведіть результати дослідження за особистісним опитувальником Айзенка. Дайте психологічну характеристику досліджуваного. Визначте напрямки консультативної роботи.
4. Наведіть приклад профілю особистості (за результатами дослідження за особистісним опитувальником Р. Кеттела). Дайте психологічну характеристику досліджуваного. Визначте напрямки консультативної роботи.
5. Наведіть приклад профілю особистості (за результатами дослідження за методикою «Незакінчені речення», дорослий або підлітковий варіант). Проаналізуйте результати дослідження. Визначте напрямки консультативної роботи.
6. Наведіть результати дослідження за методикою „Малюнок сім'ї”. Проінтерпретуйте одержані результати за Г.Т. Хоментausкасoм, визначте напрямки консультативної роботи.
7. Наведіть результати дослідження за методикою „Малюнок сім'ї”. Проінтерпретуйте одержані результати за Л. Корманом, визначте напрямки консультативної роботи.
8. Наведіть результати дослідження за методикою “Кінетичний малюнок сім'ї” Р.Бернса. Проінтерпретуйте одержані результати, визначте напрямки консультативної роботи.

Критерії оцінювання

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за всіма видами навчальних робіт проводиться за поточним, модульним та підсумковим контролюми.

Критерії оцінювання роботи студента на семінарах

На семінарському занятті оцінюються:

- усні відповіді студентів;
- участь в обговоренні дискусійних питань;
- участь у ділових, рольових іграх та їх обговоренні;
- аналіз ситуаційних завдань та вміння доведення власної думки;
- підібрана інформація щодо соціально-психологічних проблем, новин вітчизняного/зарубіжного літератури;
- вирішення практичних ситуацій, реферативні виступи, презентації тощо.
- письмові завдання.

Критеріями оцінки роботи студента на семінарах при усних відповідях є:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки. при виконанні письмових завдань:
- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність;
- логічна послідовність;
- вміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Доповнення виступу:

5 балів – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

5 балів отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою		Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
Екзамен	Залік		Оцінка	Пояснення
Відмінно	Зараховано	90-100	A	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
Добре		82-89	B	вище середнього рівня з кількома помилками
		74-81	C	в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок
Задовільно		64-73	D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
		60-63	E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
Незадовільно	Незараховано	35-59	FX	з можливістю повторного складання
		1-34	F	з обов'язковим повторним курсом

Підсумкова оцінка з вивчених модулів за навчальний рік (ПОМ) розраховується:

№ модулю	$M_{\%n}$ (відсоткове значення модулю освітньої компоненти)
Модуль 1	$M_{\%1} = 100$
Сума	100

Оскільки формою підсумкового контролю освітньої компоненти є залік то залікова оцінка (ЗО) з освітньої компоненти дорівнює підсумковій оцінці з вивчених модулів (ПОМ).

$$ЗО = ПОМ$$

Рекомендована література до курсу

Базова

1. Галян І.М. Психодіагностика: навч. посіб. / І.М. Галян. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
2. Гріньова О.М., Терещенко Л.А. Дитяча психодіагностика: навчально-методичний посібник. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2015. – 227 с.
3. Гузенко В.А. Психологічна діагностика : навчально-методичний посібник / В.А. Гузенко, Ю.В. Тудорцева ; Міністерство освіти і науки країни, Одеський національний політехнічний університет. – Одеса : Вадим Вікторович Букаєв, 2016. – 267 с.
4. Зубрицька-Макота І.В. Психодіагностика : навч.-метод. посібник / І.В. Зубрицька-Макота. – Львів : СПОЛОМ, 2015. – 346 с.
5. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-е видання. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 464 с.
6. Павелків Р., Цигипало О. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 296 с.
7. Терлецька Л.Г. Вікова психологія і психодіагностика : підручник / Л.Г Терлецька – К. : Видавничий дім «Слово», 2016. – 608 с.
8. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник / Ю.М. Чала, А.М. Шахрайчук. - Харків: НТУ «ХП», 2018. - 246 с.

Додаткова

1. Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование.- СПб.: Питер, 2001.- 688 с.
2. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике. – СПб.: Издательство «Питер», 2007. – 688 с.
3. Бурлачук Л. Психодиагностика. – СПб.: Питер, 2002. – 352 с. (с. 8-98)
4. Психологическая диагностика /Под ред. Акимовой М.К., Гуревича К.М. – СПб.: Питер, 2005. – 652 с.
5. Практикум по общей и экспериментальной психологии /Под общей ред. А. А. Крылова, С.А. Маничева. - СПб.: Питер, 2000.- 560с.
6. Психологія особистості: Словник-довідник /За редакцією П.П.Горностая, Т.М.Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с.
7. Тест тематичної аперцепції. Інструктивно-методичні матеріали до лабораторних занять з психодіагностики /Укладачі: Загурська І.С., Майстренко Т.М. – Житомир, 2001.-26 с.
8. Фрейджер Р., Фейдимен Д. Личность: теория, эксперименты, упражнения. – СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2002. – 86 с.
9. Холодная М.А. Психология интеллекта. Парадоксы исследования. – СПб.: Питер, 2002. – 272 с.

Інформаційні ресурси

1. psylist.net
2. <http://psylib.kiev.ua/>
3. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка:
режим доступу: <http://library.zu.edu.ua/>
4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: режим доступу:
<http://nbuv.gov.ua/node/554>